

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ» МОЗ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора, члена-
кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука**

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»
У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ
ОСВІТІ УКРАЇНИ»**

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

**21-22 травня 2015 року
м. Тернопіль**

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2015

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

«Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука (Тернопіль, 21–22 трав. 2015 р.) / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – 608 с.

та спільному з колегами обговоренні результатів опитування складаються умови для розвитку клінічного мислення. Отже, використання SMART системи у післядипломній освіті лікарів є дієвим, результативними, відповідає сучасним світовим вимогам та потребує широкого впровадження у педагогічного процесу.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Н.С. Михайловська, Т.О. Кулинич

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Сімейна медицина як найбільш раціональна з точки зору економного використання ресурсів охорони здоров'я є ефективною формою масового обслуговування населення [1]. Доведено, що на рівні первинної медичної допомоги починається і закінчується приблизно 90% всіх випадків медичних втручань без залучення вузьких спеціалістів та високоартісного обладнання [2,3]. Тому розвиток сімейної медицини є необхідним та економічно доцільним для нашої країни [2].

Впровадження сімейної медицини потребує розширення підготовки висококваліфікованих кадрів, яке повинне починатися на додипломному етапі з використанням як традиційної форми навчання, так інноваційних технологій з урахуванням досвіду інших медичних закладів України та світу [3,5].

Основна частина. Підготовка сімейного лікаря являє собою складний процес інтеграції додипломного та післядипломного етапів [3,4,5]. Останнім часом у всіх вищих медичних закладах України, у тому числі у Запорізькому державному медичному університеті, створені кафедри загальної практики - сімейної медицини додипломного етапу, що дає можливість отримати студентам базисні знання з цієї дисципліни, сформувані у свідомості студентів філософію сімейної медицини та розуміння пріоритетності цієї спеціальності, поваги до особи сімейного лікаря як розпорядника маршруту пацієнта, ознайомитись зі специфікою роботи сімейного лікаря, структурою закладів охорони здоров'я первинного та вторинного рівнів, а також психологічно налаштувати майбутніх сімейних лікарів на роботу в амбулаторних умовах, в тому числі у сільській місцевості [3,5].

Додипломне викладання дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» відбувається лише на 6 курсі, що передбачено типовою програмою з даної дисципліни. Тому першочерговими завданнями щодо підготовки сімейних лікарів у ВМНЗ ми вважаємо наступні: удосконалення освітніх програм для підготовки фахівців загальної практики зі збільшенням кількості годин для викладання цієї дисципліни на додипломному етапі; використання в повному обсязі елективних курсів з цієї дисципліни; більш широке використання ЦПМСД та амбулаторій сімейного лікаря в якості клінічних баз кафедр сімейної медицини; проведення тематичних конференцій та семінарів у медичних закладах до- та післядипломної освіти; підготовка та удосконалення професорсько-викладацького складу за фахом «Загальна практика - сімейна медицина» на курсах тематичного удосконалення; збільшення обсягу підготовки сімейних лікарів, в тому числі за рахунок випускників, які навчаються на умовах контракту; проведення постійних зустрічей головних лікарів ЦПМСД зі студентами та лікарями-інтернами щодо питань працевлаштування, ознайомлення з умовами праці та добробуту в районах області.

При підготовці сімейного лікаря особлива увага повинна приділятися медико-соціальному аспектам здоров'я населення як основи профілактичної та лікувальної медицини, питанням ранньої діагностики та лікування хворих в амбулаторних умовах. Акцент повинен робитися на формуванні у студентів навичок довготривалого та безперервного спілкування лікаря з пацієнтом та його

Література:

1. Закон України №2984-III від 17.01.2002 р. «Про вищу освіту».
2. intis.com.ua/index.php/ru/realizovannyye-proekty-smart.
3. www.univer.kharkov.ua/ru/entrant/fpo/fpocenter.
4. leater.com.ua > Литер.

родиною, плануванні поетапної профілактики, вмінні визначати стан здоров'я та ранніх відхилень в ньому, визначати основні синдроми при формуванні діагнозу, складати алгоритми обстежень та плану лікування відповідно до стандартів доказової медицини.

До важливих заходів щодо удосконалення практичної підготовки сімейних лікарів також можна віднести: створення навчально-тренінгових центрів на базі сімейних амбулаторій та оснащення їх необхідними наочними засобами, лікувально-діагностичним обладнанням, сучасними засобами «симуляційного» тренінгу (фантомами, муляжами, тренажерами з імітацією життєвих функцій людини) з метою освоєння на практиці студентами та лікарями-інтернами основних професійних навичок сімейного лікаря; створення та впровадження в педагогічний процес стандартів та уніфікованих клінічних протоколів ведення хворих з найпоширенішими захворюваннями внутрішніх органів на основі Всеукраїнських та Європейських рекомендацій; забезпечення викладання дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» достатньою кількістю навчально-методичних матеріалів (еталонами виконання практичних навичок, комп'ютерними навчальними програмами, банками тестових завдань, ситуаційними завданнями, практикумами тощо), розробка авторськими колективами кафедр посібників з основних аспектів практичної роботи лікарів загальної практики - сімейної медицини.

Висновки: Вирішення вищезначених організаційних та навчально-методичних проблем на сучасному етапі забезпечить якісну теоретичну та практичну підготовку майбутнього сімейного лікаря.

Література:

1. Лисенко Г.І. Шляхи оптимізації підготовки сімейних лікарів / Г.І. Лисенко, О.Б. Яценко, Л. В. Хімїон [та співав.] // Матеріали науково-практичної конференції «Підготовка сімейних лікарів та моделі впровадження сімейної медицини в Україні», м. Чернівці, 13-14 квітня 2005 р. – Чернівці, 2005. - 24 с.
2. Москаленко В.Ф. Концептуальні основи розвитку та впровадження сімейної медицини в Україні / В.Ф. Москаленко // Ліки України. – 2001. - № 12. – С. 4 – 5; 2002. - № 1. – С. 5 – 6; 2002. - № 2. – С. 3 – 4.
3. Підготовка студентів з дисципліни «Загальна практика - сімейна медицина» на додипломному етапі / В.Г. Міщук, О.З. Венгрович, Н.С. Гаврилюк [та співав.] // Сімейна медицина. – 2013 (48). - №4. – С.144-147.
4. Удосконалення засвоєння практичних навичок і методик студентами, лікарями-інтернами – важлива складова первинної ланки медичної допомоги населенню / О.П. Волосовець, Ю.С. Пятницький, І.С. Вітенко [та співав.] // Медична освіта. – 2012. - №3. – С.5-7.
5. Успіхи і проблеми викладання сімейної медицини на додипломному етапі: досвід Тернопільського державного медичного університету / Л.С. Бабінець, І.О. Боровик, Н.Є. Бошчок [та співав.] // Сімейна медицина. – 2013 (48). - №4. – С.28-31.